

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

<p>Megjelenik minden vasnap egy ivnyi terjedelemben.</p> <p>Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.</p> <p>Előfizetési ár: egész évre kor. 6. —</p> <p>Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal</p> <p>BUDAPEST,</p> <p>Szentkirályi-utca 28b. sz. a.</p> <p>(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A hirdetések árszabálya:</p> <p>A palvázati hirdetéseknel minden egyes szótért minden közlés után 6 fillér (3 krajczar) fizetendő.</p> <p>Egyéb hirdetéseknel:</p> <p>egész oldal... kor. 22. — negyed oldal... kor. 8. — fel oldal... .. 16. — nyolczad oldal... 4. —</p> <p>A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	---

A Tanítók Évkönyve és a kath. tanítók. A kath. tanítóság köréből hozzánk intézett s mind sürűbben nyilvánuló óhajra elhatároztuk, hogy a *Wohlmuth Ernő* szerkesztette *Tanítók Évkönyvének* megszerzését a tanítóság legszelebbebb rétegei számára is lehetővé tesszük. E célból mindama tanítóknak és tanítóknak, kik tankönyvrendelésük alkalmából ily óhajításukat kifejezik, *szivesen küldünk egy tiszteletpéldányt az évkönyvből.* Eme kedvezményben részesítjük azon tanítókat is, akik tankönyvszükségletüket ugyan máshol szerzik be, de igazolják, hogy a vezetésük alatt álló iskolában a *Szent-István-Társulat* kiadványait használják.

A Szent-István-Társulat.

A katolikus tanítók kívánságai.

Apponyi Albert gróf nemcsak kulturpolitikai bölcsességéről, hanem a népoktatás munkásai iránt való szeretetéről is tesz tanúságot, midőn sok akadályt leküzdve, rendezni és javítani törekszik a tanítók mostoha anyagi viszonyait. Hogy az egyenlőség elvét nem tudta teljesen diadalra juttatni s az egyenlő képesítés, egyenlő munka, hivatás és felelősség mellett a hitvallásos tanítóknak kisebb a fizetésük az államiakénál, az tisztán pénzügyi szempontra vezethető vissza. Ámde van sok oly elkészerítő megkülönböztetés, amelyek minden újabb megterhelhetés nélkül, csekély jóakarattal elháríthatók. A magyar katolikus tanítóság őszinte bizalommal tárja föl sebeit, mert tudja, hogy a magyar közoktatás éleslátású és igazságszerető vezéréől orvoslást is nyer, hogy azután a lelkesedésnek elhamvadhatatlan tüzevel küzdhessen tovább: a nagy és boldog Magyarország kiépítésén.

I. A magyar katolikus néptanítói kar hivatása magaslátán anyagi gondjai közepe sem feledkezik meg azon nagy eszméről, melynek szolgálatában áll. A magyar népoktatás ősi alapelveinek jogfolytonosságáért küzd. Hogy népünk

hazafias legyen, annak legfőbb biztosítékát a hitvallásos iskolai nevelés-oktatásban veli látni. *Azért fölhívja a figyelmet az iskolák fejlesztése körül tapasztalható sérelemre, mely erőt metszi iskoláinknak s a biztos pusztulásba sodorja. Mintán az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtásával a katolikus iskoláknak nemcsak felszerelése, hanem igen sok helyen tantermekkel való kibővítése is szorgalmaztatik s ily helyzeiben a viszonyoknál fogva egyes főntartók az iskola fejlesztésére az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 25. §-a értelmében, e § intézkedése szerint, a polgári főntartó község támogatását veszik igénybe, amely támogatást ezek meg is adnák, azonban a közigazgatási bizottságok hivatkozva oly miniszteri rendeletre, amely a polgári község hozzájárulását hitfelekezeti iskolák fejlesztésére egyenesen eltiltja — az említett községek fölterjesztett költségvetéséből egyenesen törlik a hitfelekezeti iskola céljaira beállított kiadásokat: emellegva kéressék meg a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 25. §-ának azon rendelkezését, mely ezeket mondja: «a már fömálló hitfelekezeti iskolákra nézve mindazonáltal, amelyek eddigelé a község vagyonából és jövedelméből tartatnak fönn, szabadságában áll az illető községnek az eddigi gyakorlatot továbbra is főntartani», az érdekelte hitvallásos iskolákra nézve olyképen magyarázza, hogy azok fejlesztésére a törvény által érintett községek szabadon és teljes joggal állíthassanak be költségvetésükbe újabb terheket.*

II. Jól tudja mindenki, hogy nemzeti nagy hivatásának eleget tenni csak meglegegedett tanítói kar tudhat. Azért azon fájo lullánkok, ellentétek, melyeket az elmúlt korszak mesterségesen ékelt a tanítók közé, pusztítottassanak ki. A nagy nemzeti célokért küzdő vezéreink hozzá is láttak a munkához, de nekünk kell megmondani: mi fájo nekünk, mert néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. A nem állami tanítók törvényének egyik ellenségeskedésre alkalmas szolgáltató része, mely a

lakbennél az egyezkedés lehetőségét engedi meg. *A miniszter rendelkezést hozhatna ki, mely szerint az egyszer megállapított lakbér le nem szállítható s mondja meg, hogy mi lehet a minimális igény, melyen alul a fenntartó nem alkuhat.*

III. Szegénytelen s a tanítói állás méltóságát és tisztességét mélyen sértő helyzetben vannak az uradalmi iskolai tanítók. Kik, ha a törvényszabta fizetést megkérni, vagy a korpótlékukat sürgetik, mint az utolsó bérést, fegyelmi vizsgálat nélkül, háromhavi fölmondás mellett elesapja, gazdájuk. Ez nem kulturallamhoz méltó állapot, amelyen segíteni kell, mert nem tűrhető tovább, hogy 15-20 évi szolgálat után széinek cresszenek valakit, aki erőinek javát fölemészette s ha három-ho alatt nem tud állást szerezni, meg nyugdíjigényét is elveszti. *Miután ezen szánandó helyzetben lévő kártársakról elfeledtek a népoktatási törvények, sürgetni kell, hogy a hitvallásos iskolai tanítóokra vonatkozó rendelkezések az uradalmi iskolák fenntartóira is kiterjedjenek.*

IV. Az 1907. évi XXVII. t.-c. folytán a hitvallásos iskolák tanítói köztisztviselőknél minősítettek; most már mindenki azt remélte, hogy az adózás is egyöntetű lesz. Sajnos, nem így van. Szédületes elhatározások, nagy igaztalanságokat hoznak létre. Az osztálytanító 1000 kor. után 10 kor. adót fizet, a sokkal terhesebb munkát végző kántortanító, kinek az 1000 kor. fizetés fejeben bírdát is kell művelnie, 1000 kor. után 45 kor. adót fizet. Kiben csak parányi igazságérzet lakik, az beláthatja e helyzet tartóatlanságát. S a katolikus tanítóság igaz méltalommal reméli, hogy e tekintetben is eredményre jut az egyenlőség elve.

V. Most kezdődött az új népoktatási törvény azon intézkedéseinek végrehajtása, mely szerint azon tanítók, kik egy helyen hosszabb ideji szolgálat után nyilvánvaló érdemeket szereztek, a korr. tanfelügyelő ajánlatára 200 kor. állandó fizetés jellegével bíró pótlékkal jutalmaztatnak. Már is keserű csalódás érte a katolikus tanítókat, kik föltűnő melezében részesülnek. *Hát nincs a magyarosodás terén, a társadalmi munkában megőszült elég érdemes katolikus tanító? Hiszük, hogy miniszterünk ismert igazságszeretetével e bajon is segít és méltánylásra talál majd a hitvallásos tanító munkája is.*

VI. Régi panaszuk a hitvallásos iskolai tanítóknak, hogy ők nem utaznak feláron. Nem az ingyesség adja a panaszt az ajkukra, hanem nemzeti kulturérdekük és az egyenlőség elve. Mert megis furesa dolog, hogy az x-utcai tanító ugyanazon községből feláron utazik, míg az y-utcai nem részesül ily kedvezményben. Ki tudná megmondani, miért? Ez is a régi copfrendszer szárnalmas maradványa. A sok mellőzés, lekiésnylés után most végre a magyar katolikus tanítói kar egy új hajnal pirkadását látja, midőn a tisztas munkát, lelkesedést méltányolják. S csak az állami iskolát magasztaló

papa kedvenceinek rendszere helyett győzni fog az igazság és egyenlőség. A magyar tanítók között nem lehet már kínai falat vonni. Egyenlő munka után egyenlő ellátást vár. Ez a magyar tanítóság egyetemleges közohaja. *A felárú vasút-kedvezményre részolgált a katolikus tanítóság önzetlen, hazafias munkásságával, a magyar művelődés és közgazdaság különféle ágaiban való lelkes részvételével, sőt annak vezetésével.*

Röviden dióhéjba vontuk a katolikus magyar tanítói kar kívánságait, melyeket memorandum alakjában a katolikus tanítók Országos Bizottsága illetékes helyre juttat. A közvélemény lelkes szószólói voltak e kívánalmaknál: loyag *Ember* Károly, *Uroges* Kálmán, ifj. *Ruzsinszky* József, *Tóth* Géza és *Mondik* Endre. Törhetetlen ragaszkodással és őszinte tisztelettel minisztere iránt kéri a magyar katolikus tanítóság sérelmeinek orvoslását azon férfutól, ki a legkisebb igazságot is vedi. S ha e vágyak és remények valóra válnak, a katolikus tanítóság éltenek sokszor dölyfös, zátonyra ütdött hajóját révbe vezetve, feledve a sok megaláztatással tetézett keserű multat, kiköthet a boldogság szigetén.

Urbányi József

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A róm. kath. iskoláknak adandó anyagi segélyek az állami egyenes adó arányában a község összes lakosaira felekezeti különbség nélkül kivetendők. *Kivonat az esztergomi főegyházmegye f. évi XI. sz. körleveléből.* Felhívom az iskolaszéki elnökök irak figyelmét a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak alábbi döntésére: Magyar kir. vall. és közoktatásügyi Miniszter 45742. szám. Folyó évi április hó 6-án 1927. szám alatt kelt jelentése csatolmányait idezárva a k... i róm. kath. felekezeti iskola fejlesztése ügyében a következőkről értesitem a bizottságot: Amennyiben K... község a róm. kath. felekezeti iskolát eddigleg is anyagi támogatásban részesítette, nem tehető észrevétel az ellen, hogy képviselőtestületének 1906. évi január hó 9-én hozott határozatában foglaltakhoz képest a róm. kath. felekezeti iskola fejlesztésével járó költségeket segélyképen nyújtsa. A fenti számú képviselőtestületi határozat azonban e tekintetben nem hagyható észrevétel nélkül, hogy amidőn az előadói javaslat elfogadott, aszerint a felmerülő költségek az állami egyenes adó arányában csupán a róm. kath. lakosságra vettének ki. Igaz ugyan, hogy maga a határozat e kivétel módozatának megállapítását későbbre halasztandónak mondja, de nehogy e tekintetben később félreértés álljon elő, figyelmeztesse a bizottság a községet, hogy amennyire nincs akadálya annak, hogy a fentidézett törvény 25. §-a alapján a felekezeti iskolát segélyezze, ep úgy nincs törvényes alapja, hogy az erre szánt költségeket csupán a róm. kath. lakosságra vesse ki, mert ezen §. alapján nyújtott összeg olyan községi közterhet képez, mely a község összes lakóit felekezeti különbség nélkül kell, hogy terhelje. Budapest, 1908. évi május hó 10-én. A miniszter helyett: Tóth, s. k. államtitkár.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghivas. A szombathely-egyházmezei róm. kath. tanítóegyesület 1908. évi szept. hó 15-én d. e. 9 órakor Szombathelyen, a vármezei nagytermében tartja meg XXV. évi rendes közgyűlését, melyre úgy az alapító-, pártoló- és rendes tagok, mint a nevelés- és oktatás-

ügy t. barátai tisztelettel meghívotnak. A tárgysorozat főbb pontjai: A közgyűlés megnyitása. A tanítói nyugdíjtvény revíziója. Az egyesület pénztárosa a középonti bizottság által már fölülvizsgált számadásáról jelentést tesz és fölmentés megadása. A közgyűlés előtt bejelentett s a középonti bizottság által megelőzőleg tárgyalt indítványok fölött határozathozatal. A bíráló-bizottság jelentése és a pályadíjak odaítélése. Nevelés- és tanítástani tételek kitűzése a jövő egyesületi évre. A közgyűlést reggel 8 órakor szentmise előzi meg. Szívesen értesítem a t. tagtársakat, hogy fölterjesztésemre megyés püspök urunk ömeltósága a főhatósága alá tartozó népoktatási intézetekben szept. 14., 15. és a távollakóknak 16-ára iskolai szünetet adott. Szeptember 14-én d. e. 10 órakor a középonti bizottság a püspöki iskolában gyűlést tart, melyre a bizottság tagjait ezúton hívom meg. Sárvár, 1908. augusztus 31-én. *Barabás György*, az egyesület elnöke.

Rendkívüli tanítógyűlés A szombathelyi egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület *szenleleki köre*, illetve ez esperesi kerület papsága és tanítói új esperesük, *Thomas Ferenc* pusztaszentmihályi plébános hívására aug. 31-én Pusztaszentmihályon rendkívüli körgyűlésre jöttek össze, hogy megbeszéljék az új tanév előtt a teendőket, egyöntetű eljárás céljából. *Thomas Ferenc* esperes megnyitván a gyűlést, bevezető beszédében programot adott, kifejtve, mennyire szükséges, hogy a tanítók iskolában és azonkívül is az egyház elvei szerint éljenek, eselekedjenek és működjenek. Positív keresztény tanítási és nevelési munkára való hajlamot és készséget kér az új tanév kezdetén s vezérelve, hogy minden iskolája a *kevéletnek a vallásos tanítás és nevelés megalapja* legyen. Figyelmeztet, hogy vasárnapi szentmishallgatásban és a husvéti gyónás elvégzésében a tanítók a gyermekek és hívek példányképei legyenek. A magyar nyelv bevezetése minden iskolába fötörkévése és erre nevezve csak annyit ajánl, hogy az anyanyelv elhanyagolása nélkül, sőt ennek segítségével kedveltessék meg a tanítók a magyar nyelvet tanulóikkal s ezek révén a szülőikkel. Tehát vallásos és hazafor tanítást és nevelést kíván s okkor biztositja a tanítóságot támogatásról. Keresztény szociális tevékenységet is kér s ajánlja, hogy pap és tanító egymást támogatva, az ellentéteket szeretettel s jóakarattal egyenlítsék ki. Most *Hafner István*, körelnök, németesen tanító adta elő indítványait, melyeknek kellő megvitatása után következőkben történt megállapodás. A beiratások szept. 13. és 14., vagy 12. 13. és 14-én lesznek minden évben, szept. 15-én megkezdődik a tanítás ünnepélyes, «Veni Sancte» után. Ez évben kivételesen 16-án kezdjük, mert 15-én az egyesület Szombathelyen közgyűlést tartja szept. 15. — okt. 15. a helyi körülmények szerint megállapítandó órákban legkevesebb 4 óras nyári iskola; azontúl a törvényes órákban történik a tanítás jun. 15-ig. A tanóvet «Te Deum» zárja be. Mulasztások lelkiismeretesen vezetendők és bejelentendők. Az iskolaszék vagy bíró hanyagságát jelentsék a tanítók a ker. esperesnek, ki a szolgabírói hivatalnál keres orvoslást. Szünetek karácsonykor dec. 24. — jan. 1-ig 9 nap, husvétkor szerdatól hétfőig 6 nap, hamvazó szerda, keresztjáró napok és halottak napja. Farsang végén hétfő és kedd azonban semmiesetre sem szabadnap. A két utolsó napon előadás, a három utolsó napon ezenfelül reggel és délután ajtatosság a templomban. Heti szünet esütörtök. Ismétlő iskola vasárnap és esütörtökön, vagy csak esütörtökön, vagy csak vasárnap. Évzáró vizsgálat jun. 1.—15. között. A napot az iskolaszék határozza meg és jelenti a ker. esperesnek. Tankönyvek: róm. kath. elemi katekizmus a biblia elemivel. Róm. kath. katekizmus a III.—VI. o. számára. *Gerely József Kis Képes Biblia* gyermekek számára III.—VI. oszt.-ban. *Klinda Károly Hangutánzó ABC és olvasókönyv*. *Ember Károly: kath. falusi iskolások Olvasó- és Tankönyv*. *Ember-féle olvasókönyvből* tagu bizottság kijelöli a végzendő anyagot és jövő körgyűlésen javaslatot tesz. A kör óhaja, hogy az egyesület adjon ki olvasókönyvet. A tannyelv a magyar. Husvét gyónást papok és tanítók egy napon, egy helyen

végzik. Felmerülő panaszt plébános vagy tanító jelentsék az esperesnek, ki békesen elintézi. Sekrestyési teendők miatt rövidesen lesz intézkedés, hogy mindenütt legyen alkalmas sekrestyes. Az új Rituale használandó. Körelnök megköszönte esperes urnak a gyűlés egybehívását, ker. esperes úr pedig a szép egyetértés felett való örömet fejezte ki. *Egy jelen volt.*

Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap közgyűlése. (Folytatás.) *Walter Gyula* prelátus elnök, a kath. tanítói *árvaházra* vonatkozólag következőket jelenti. Két kérelemmel járult a bizottság a nm. püspöki karhoz. Egyikben egyházi hatósági úton gyűjtendő tagok szaporítását és huzdíttást, másikban a beírások alkalmával a gyermekektől öt-öt fillér szedését kéri az árvaházalap javára. Egyben kérték, hogy az egyházi hatóságok kezelése alatt álló elévült vagy gazdtalanná vált alapok az árvaház céljaira fordíttassanak. A püspöki kar határozata értelmében ezt a kérelmet az egyes főpásztorok saját egyházmegyéjükben elrendelhetik. *Fehérváry Kálmán* krádeki esperes-plébános 10.000 koronát szándékszik két árvagyermek alapítványául letenni s kérdést intéz a módokról. A bizottság köszönettel veszi a nagylelkű szándékot, de még nem adhat biztos értesítést arról, hogy milyen nagy alap kell majd egy árva elatására. *Berger J.* egyetemi tanár, apát 3000 koronát adományozott s ezt küldöttségileg köszönték meg. Az esztergomi főkáptalan a tulajdonában lévő Fűrdo-szaladát megvételre ajánlotta az árvaház céljaira. Az ingatlan folyó értéke ez idő szerint 200.000 korona. Elnök véleménye az, hogy egészen új, modern és célszerű épületet kapjon az árvaház. Ha azonban nagyobb megterhelés nélkül az átalakítás célszerűen keresztül vihető, amire *Hauszmann J.* tanár műépítész szakvéleményét kikéri, elnök sem zárkózik el az ingatlan megvételétől, amennyiben ez az árvaház felállítását is gyorsítja. *Bertalan Vince* indítványozza, hogy az elnököt hatalmazzák fel a lépések megtételére s a bizottság nevében eszközölkendő mindennemű teendő elvégzésére. Elnök a bizalmat szepen megköszöni, de ily nagy felelősséget semmi áron nem vállalhat magára s azért erre a bizottságot kéri. Néhány lényegtelen indítvány után a tartalmas közgyűlés 1 órakor ért véget.

IRODALOM.

A Szent István Társulatnak az 1908-9. iskoláévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kikérőre ing, en és bérmentre haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházzathatógilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Sajtónyilatkozatok a Tanítók Évkönyveréről. Kévs pedagógiai könyvnek volt akkora sikere, mint a Tanítók Évkönyvének. Hogy miért van oly nagy kelete s hogy miért igyekszik minden tanító ez oly fényesen bevált könyvecskének birtokába jutni, azt eléggé megvilágítják a magyar sajtónak kivétel nélkül magasztaló közleményei, melyekből ezuttal a következőket szemeljük ki. — *Nyírtamogyei Szentle* (aug. 30): «**Tanítók Évkönyve** az 1908/909. tanévre. Szerk. *Wohlmut Ernő*. Ara 1 kor. A néptanítóknak még a tanítás szép föladatánál is fontosabb kötelességük a jó nevelés, mert ma a falusi nép keservesen szerzett filléreire áhítózó ámitók az erkölcsrontó sajtó, hazug társadalmi tanok, vallástalan szabad tanítás stb. által első sorban oda törekszenek, hogy a népet az erkölcsi züllés lejtőjére sodorják. Ez a legbiztosabb módja annak, hogy a legjózanabb gondolkozású, jómódú nép is koldusbotra jusson s vazyonkája a lelketlen népszüpolozók zsebébe folyton. Jó nevelésre pedig csak az a tanító képes, ki a nép társadalmi bajairól, az öt környező személyekről

kellően tájékozva van s a neplekben az írás, tanács által a lelkiismeretlen erkölcsrontásnak útját állja. Ez a nemes cél vezette a Szent-István-Társulatot arra, hogy kiadja a Tanítók Évkönyvét. A csinos kiállítású zsebkönyv kitűnően megfelel az említett célnak. Erről mindenki meggyőződik, ha végiglapozza a könyvecske tartalmát. Iskoláink vezetőinek érdekében állna, hogy ahol e rendkívül hasznos könyvet a tanító maga meg nem szerezheti, azt saját költségükön a kezébe adják. — *Észtér-goni* (szept. 6.): «Praktikus könyv, valóságos vademe-cum. Szerző eles szemmel válogatta ki a legszükségsé-
sebb tudnivalókat, könyve a szociális kérdésre nézve is ad bő felvilágosítást. Prohászka, Giesswein, Göresóni, Erdős, Ember Károly, Bertalan Vince és még többen keltek cikkeket írtak bele. **Az evkönyv pedagógiai része valóságos kincs.** A végén tanmenetet és ének-vezérvkönyvet is talál az olvasó. Tanítóink figyelmébe melegen ajánljuk az evkönyvet.» — *Felvidéki Ujság* (szept. 8.): «**Tanítók kincseskalendáriuma.** Legtál-
lább így nevezni a jelen tanévre megjelent Tanítók év-
könyvet. Negyvedfélszáz oldalas a könyvecske, gyönyör-
műből gyönyörűbb esszék, disszertációk, praktikus és
főképp pedagógiai vágó ismeretek bőven vannak benne.
Felölel a nevelés minden kérdését, utbaigazítást ad az
összerű helyes nevelésre, a kor uralkodó eszméit is
felkarolja, könyvismertetése — különösen tanítóknak,
hasznos tudnivalók aranybányája. Jellemzőre elég
annyit említeni, hogy Prohászka aranytolla, Giesswein
szociológusa, Ember Károly pedagógiai értekezése és
sok jeles, hírneves tanerőnk munkája, talál helyet a
könyv lapjain, mely a tanítók érdekében kell, hogy
minden iskolában kéznél legyen. **Jeles, a magyar könyv-
piacon páratlan ritka szaknaptár, élvezetes oktas-
mány a Tanítók Évkönyve, mely a Szent-István-Társulat
kiadásában jelent meg s csekély egy koronáért kap-
ható.** — Rendkívül meleg hangon ír a *Fejérmegyei
Napló* (szept. 7.) és a *Szombathelyi Ujság* (szept. 6.)
Abécé Lajos kitűnő lapjában a *Népiszkola Tanúgy*-ben
(szept. 6.) a következőket írja: «**Tanítók Év-
könyve** az 1905/6. isk. évre. Kiadja a Szent-István-
Társulat 318 lap. Ára kötve 1 korona. A sok apró
jegyzéknyv, almanach, zsebkönyv stb. mellett, amely
évről-évre a tanítás zsebére számít, **valóságos kis
gyakorlati lekszikon ez az evkönyv,** amelyet
Wohlouth Ernő kartársunk szerkesztett. A katolikus
tanító ebben feleletet talál mindarra, amit a mindennapi
élete, sajátos viszonyai, a katolikus közélet kívánál-
ma, az iskola újabb követelményei kérdésképen föl-
vetnek. Szó van benne először a Szent-István-Társu-
latról, amelynek még most is többen ismerjük a
nevet, mint a hivatását, szervezetét, kiadványait és
jótékonyágát. — Itt közli a tartalom teljes jegyzé-
két. Minden katolikus tanító szerezzé be mielőbb ezt
az evkönyvet.»

Vezérvkönyv a módszeres énektanításhoz. Ezen
a címen a *Székesfehérvári Hirlap* f. é. szept. 6.-i szá-
mában *Dr. Lauschmann Gyula* fejérmegyei tiszti főor-
vos és székesfehérvári zenegyűlési elnök a következő
írta: «Az iskolaév kezdetén rendszerint szoktak
olyan kis könyvek megjelenni, melyek a tanár és a
tanító érdekeit tartván szem előtt, az iskolai élet leg-
szükségesebb tudnivalóit egyesítik. Ezen, inkább nap-
táraknak mondható, épp ezért nem nagy igényű köny-
veket messze felülmúlja a kezünkbe jutott *Tanítók
Évkönyve,* amely igen gondos összeállítással a sok hasz-
nos utbaigazításon kívül 21 önálló dolgozatot foglal
magában. A *Tanítók Évkönyvének* egyik igen értékes,
praktikusan kidolgozott, alapos zenei és írói tudást
mutató értekezése az elemi iskolákban eléggé gyenge
énektanítás fejlesztését célozza és oly egyszerű módon,
oly megítélő könnyűséggel ismerteti meg a tanulóval az
ének és a zene elemeit, hogy mindazoknak lekötötheti
figyelmét, akik zenével foglalkoznak. A dolgozat címe
Vezérvkönyv a módszeres énektanításhoz, írja pedig a
székesfehérvári tanítótestületnek egyik érdemes, nagy
munkásságú tagja, *Lanczeritsch Antal.* Az értékes tartal-
om és az értékes kidolgozás teszi fontossá a *Tanítók*

Évkönyvének ezen cikkét, amelyet ép azért, mert a
zene és az ének alapos tanításának igen kiváló ténye-
zője, részletesen ismertettünk. *Lanczeritsch Antal* az elemi
iskola harmadik osztálya részére előírt énektanítási
anyagot helyes módon dolgozza föl és egyúttal 35 lecke-
óránban hangjegyről 19, hallás után 16 dalt tanít a gyer-
meknek a zenei alapfogalmakkal együtt. Igen jól írta
meg *Lanczeritsch Antal* a módszeres utasításokat, amelyek
az éneklés higiéniai kívánalmait, a hangjegyről és a
hallás után való ének minden jelenségét dióhéjba szo-
rítva, de alaposan fejtegetik. Felosztja azután hónapon-
ként az egész tananyagot és az elméleti részben a hang-
próba, hangképzés, hanglétra, vonalrendszer, ütem,
egész, fél-, negyed-hangjegyek és a megfelelő szünjelek
lényegét az alaphanggal együtt két hónapon át sajátít-
tatja el a tanulóval, miközben hallás után énekellet,
sőt a hangjegyrással is megismerteti tanulóit. November
hóban a második és a harmadik hang ismertetésén
kívül a hangbeli árnyalatok jelét, decemberben a negye-
dik és ötödik hangot, az egész- és félhangközöt, január-
ban az ismétlődő jelet és a hatodik hangot, februárban a
hetedik márciusban a nyolcadik hangot tárgyalja, egy-
üttal a hangadás és a hangeltalálásra ad igen praktikus
utbaigazítást, áprilisban pedig már hangjegyről énekel-
nek a tanulók, akiknek hallását az előző hónapok énekei
és az alapismeretek eléggé kiművelték. Látjuk tehát,
hogy fokozatosan, ügyszólván játszva vezeti *Lanczeritsch
Antal* a tanulót a helyes éneklés magasabb fokára és
a gyermek lelkivilágához mért hasonlatokból indulván
ki, az elméleti előadásokban eléri azt, hogy ezen hason-
latok alapján a helyes éneklés kifejtett zenei előismeret is
rögzítődik a gyermek lelkében. A könyvecske az ének-
lendő dalok hangjegyet is közli. Gondos megválogatás
jellemezi ezeket, azonkívül apró velős mondásokat is lá-
tunk hangjegyekre téve, még pedig, ha nem esalódunk,
Lanczeritsch Antal kidolgozásában. Ezen utóbbiak zenei
képzettség, elméleti és gyakorlati ismeret, ugyancsak
zenepedagógia szempontjából joggal megérdemlik a dí-
cséretet és *Lanczeritsch Antalt* kiváló zenésznek mutat-
ják. A tartalmas dolgozat végén azt olvassuk, hogy
Lanczeritsch Antal ezen módszeres vezérfonalhoz dalok-
könyvecskét és 10 darab énektáblát is szerkesztett,
de a kiadás csak akkor válik lehetővé, ha többen elő-
fizetnek. Igazán kívánatos volna, hogy az énektanítási
sikere érdekében maga az állam adná ki ezen dalokat
a táblákkal együtt és a praktikus módszert, amelyet e
kiválóan képzett tanító oly lelkiismeretesen és oly ala-
pos tudással írt, kötelezővé tenné az ország összes isko-
láiban. Ebben látjuk annak a kívánatos dolognak meg-
valósulását, hogy az ének igazán szép, a gyermek lelki
világát fejlesztő legyen. *Lanczeritsch Antal* alapos munkát
végzett dolgozatában, melyet a Fejérmegyei Tanító-
testület 1906-ban pályadíjjal jutalmazott és amely a
Tanítók Évkönyvében most már az egész országot be-
fogja járni, hogy üdvös gyümölcsöt teremjen. A nagy
értékű dolgozat joggal foglal helyet az evkönyvben és
Prohászka Ottokár, Giesswein Sándor, ugyancsak más
országos nevű írók társaságában, a székesfehérvári
tanítótestület és a tanhatóság pedig büszke lehet *Lan-
ceritsch Antalra,* aki sokat és hasznosan dolgozik.»

Milyen legyen a jó ABC? *Dr. Koperniczky Fe-
renc* nagyövedei esperes-plébános úr a fenti címen
hosszabb, érdekes tanulmányt küldött be hozzánk, melyet
— hogy lapunk szűk kerete miatt teljes egészében
nem közölhetünk — valóban ösztönösen sajnáljuk. Az
értékes dolgozatnak, melyért halás köszönetet mondunk
az iskolaüggyel behatóan foglalkozó esperes úrnak,
kivonatát a következőkben adjuk: *Milyen legyen a jó
Abécé?* Fontos kérdés! Kétszeresen fontos így tanév
előtt, mert egész évi munkálkodásunk eredményét igen
erősen befolyásolja a használt tankönyv. A közmondás
azt tartja: *a jó szerszám fele munka.* Már pedig a
tanító egyik fontos szerszáma az abécé. Mikor jó ez a
szerszám? E kérdésre egy-két szóval megfelelni nem
igen lehet. Sok eszinja-binja van ennek. S ha kellekét
csak úgy rövidesen, szárazon felsorolom, tán el se ol-
vassák cikkemet. Ugy gondoltam tehát, legjobb lesz, ha

a jó ábécének kellékeit példákban mutatom be. Lássuk már most a példákat! Most két éve, egész csendben, a reklám nagy dobogást nem ütve, jelent meg egy *Hangutánzó Ábécé és Olvasókönyve Klinda Károlytól* a Szent-István-Társulat kiadásában. Vizsgáljuk meg ezt a könyvet s lássuk, mennyiben felel meg a jó szerszám kellékének. Szövege nyelvi, helyesírási, módszertani szempontból teljesen kifogástalan. Több praktikus újítása van, amelyek a gyakorlatban igen jól beváltak. Pl. Az ábécés részben minden egyes új betűnél a vonalrendszerbe rajzolt nyomtatott betűalakból származtatja le az írottat. Megmutatja mit kell hozzátenni vagy elvenni, hogy a nyomtatottból előálljon az írott. A két alaknak eme egybekapcsolása a felismerést biztossá, gyorsá és könnyűvé teszi. Azután az írott alakot szétszedi alkotórészeire; megfelelő egymásutánban előtérbe állítja az ezek elemeit képező vonalakat, végre pedig bemutatja a kifogástalan írott alakú betűt. Emellett eljárásával meg a helyes íratást könnyíti nagyon meg. Mindezek az *osztatlan iskola* anyagának minél tökéletesebb s könnyebb elvégzését mozdítják elő. A tanulók szinte játszva, minden megerőltetés nélkül érik el a célt. Tudásuk biztos, alapos és teljesen megfelelő lesz; amit eme alig kétéves könyv szép elterjedése is bizonyít. Az *osztott iskolák* azonban más hasznát is vehetik, mert az eddig felsoroltakon kívül még a legelenyebb, alapvető helyesírási szabályoknak, mint pl. a helyes szótagolásnak, az egy- és kéjtgyű mássalhangzók kettőzésének, a kereszti- és esaladnévek, városok, folyók, hegyek stb. neveinek, valamint a mondasók első hangjának nagybetűs írására, továbbá az állító, kérdő, felszólító, óhajtó mondasók íratjelzésének kellő felismerésére s begyakorlására is, a könnyebből nehezebbre elvet szem előtt tartó, tervszerűen egybeállított, nagyszámú alkalmas példa áll rendelkezésükre. Ezt olvasva, ne gondolja senki, hogy Klindának ez az újítása az I. osztályban lehetetlenség. A gyakorlat megmutatta, hogy igenis lehetséges. Lehetséges pedig azért, mert a fonomikával történő tanítás oly könnyű és oly kevés időt vesz igénybe, hogy megfelelő módon bátran felülelhetjük a fentebb felsoroltakat is, mint a tanulók felfogó képességének megfelelőket, anélkül, hogy vele megterhelőnek az újdonsült kisdarabot. Az egész könyv tartalma a gyermekek képzetkőrének s felfogó képességének megfelelően van megválasztva. Az ábécésrész egyes szavai elemei mind olyanok, melyeket a tanuló mindennap használ. Megtalálja benne mind a városi, mind a falusi tanuló a maga szókészletét. Amely mértékben ügyesedik aztán az olvasásban, s kezd eszmélni a tartalomra, oly mértékben, lassú egymásutánban kap egy-egy új szót, mellyel szókincsét szaporíthatja. Ezek értelmezése azonban semmi nehézséggel sem jár, mert legtöbbször egyszerű szócserevel eszközölhető. Az ábécé II. a. n. olvasókönyve részének tartalma főleg az ideális irányt szolgálja, ami nagyon helyes. Nem e könyv számára lettek ezek az olvasmányok készíve, hanem népmeséinkből, neves írónk java munkáiból a célnak megfelelők kiválogatva. Semhol sincs nyoma a mendva csinált érzélgős, külön e célra gyártott untató dolgoknak. A kiválasztásnál a szóképzsre, akaratirányításra kiváló gond van fordítva. Hogy pedig még a kezdő tanító is azonnal tisztában lehessen az ábécé egyes fejezeteinek módszertani feldolgozásával, a szerző egy praktikus újítást, egy teljesen kidolgozott részletes tanítástervet esatolt könyve végére, mely tanítástervnek egyes részei, valamint az ábécének megfelelő részei a lapok szélein azonos római számokkal vannak megjelölve. Ez a más ábécében fel nem található újítás is nagyon fokozza a munka használhatóságát; mert hisz tapasztalás szerint az első osztály vezetését rendszeren a fiatal tanítónemzedékre bízák. Amit pedig elmondottam, s amit egytől-egyig megtalálhatunk Klinda Ábécéjében, azt a pedagógia nagy vonásokban, mint a jó tankönyv kellékeit, régtől fogva hirdeti; Klinda pedig mindezeket ábécéje előtt egy évvel előbb megjelent Fonomikái Vezérkönyvében mindenre kiterjedő oly részletességgel dolgozta ki, mint azt, — tudomásom szerint — előtte még senki. Egy szóval:

e könyv mind anyagának megválasztásában, mind pedig annak egész elrendezésében módszerlanilag kifogástalan. Praktikus újításaival az olvasás-írás tanítását nagyon megkönnyíti s vele a legszebb sikert biztosítja. Nyelvezetének főműveltségű magyaros zamatosságával a gyermek helyes nyelvértékének fejlesztését hathatósan előmozdítja; tartalmának minden részével az olvasás megkedvelését, az erkölcsi érzület, hazaszeretet és vallásosság szilárd alapozását teszi lehetővé, miért is a legmelegebben ajánlom. (Az ábécés könyv ára 56 fillér, a vezérkönyvé 1 kor. 20 fillér. Bevezetés céljából kért mutatványokat szívesen küld a kiadó Szent-István-Társulat.)

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Értesítés. A Kath. Tanítók Országos Bizottságának közgyűlése után eszközölt fényképfelvétel igen jól sikerült. Az érdekeltek forduljanak megrendelésükkel *Stemmer* Vilmos fényképészhez József-körút 83. A képet a fényképész megrendelésre utánvét mellett 2 koronaért bérmentesen küldi.

A VIII. kath. nagygyűlés. Az orsz. kath. egyesületek szövetsége igazgatóságának kívánságára az idei kath. nagygyűlésen a közművelődési szakosztály körében a pedagógiai részt az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács vezeti. Ezen szakosztály a városligeti műcsarnokban szept. 14-én reggel 10 órától este 5-ig tanácskozik. Tárgysorozata: Gazdasági iskolákról szóló törvényjavaslatokról. *Rocsi* Lajos szerkesztő, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja. Gyakorlatias irány a népoktatási intézetek körében. *Klinda* Károly t. k. tanár, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja. Az 1875. Rendtartási szabályok revíziójának szüksége kath. tanintézetek fejlesztése és védelmére. *Korodó* Miklós t. k. tanár, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja. Internátusok. *Dr. Sebők* Imre tanár. Szépirodalmunk *Dr. Kiss* Menyhért. Színházak kereszténynép-tétele. *Köszeghy* László tanár. Kolportage. *Erdősi* Károly. A nagygyűlés nyilvános ülésén *Ember* Károly tanítóné-képző igazgató, a Tanács világi elnöke: *Kath. iskoláink fontartásának módozatai* címen tart előadást.

Az Orsz. Kath. Iskolaegyesület igen buzgó működést fejt ki. *Dr. Giosswain* Sándor ügyvezető elnök aug. 18-án Győrött küldöttségileg járult gróf *Széchenyi* Miklós püspök ur elé, hogy az egyesület védőelnökségét elvállalni méltóztassék. A püspök igen kegyesen fogadta a küldöttség kérelmét és hajlandónak nyilatkozott az elnökség elvállalására. A kath. nagygyűléssel kapcsolatosan szept. 15-én d. n. 3 órakor tartandó rendkívüli közgyűlés választja meg a püspök-elnököt, akit bizottság fog fölkeríteni a rendkívüli közgyűlés vezetésére, amely igen látogatottnak ígérkezik. Az iskolaegyesület iránt általános élénk érdeklődés nyilvánul a kath. társadalom minden rétegében. Ujabbban *István* Vilmos püspök öméltsága rendelte el, hogy a szombathelyi egyházmegye területén lévő összes egyházi és iskolai épületek az Iskolaegyesület központi irodája útján a *Gazdák Biztosító Szövetkezeténél* biztosíttassanak. És ez a biztosítás nemcsak hogy előnyösebb lesz a régivel, hanem az egyházmegyének kath. iskolai célokra tekintélyes összeget is biztosít. A példa követésre méltó.

Halálozások. A Budapest székesfővárosi VI., Felsőerdősori községi elemi fiúiskola tanítótestülete mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett igazgatója, a Budapesti Tanítótestület volt elnöke, az Eötvös-alap örökös tagja, *Szöke* István, életének 60-ik, áldásos működésének

39-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék neki. — *Esztergályos* József róm. kath. igazgatótanító 63 éves korában meghalt. Egyszóval a gyermekek közül, az iskolából hívta magához az Úr Jézus. Igen szerette hivatalát, 42 évig működött a tanítói pályán, mely időből 38 évet Moosán töltött. A Tata és Kisber vidéki róm. kath. néptanítók egyletének 12 évig való fúradhatatlan buzgó elnöke. Nyugodjék békeben!

Tanítónőválasztás Az abonyi róm. kath. iskolaszék *Lény M.* apát-esperes, országgyűlési képviselő elnökle alatt tartott gyűlésén *Vevevár Istvánt* szül. Wárlám Reza tanítónőt, ki a szolnoki «Constantin» iskolában több év óta buzgóan működött, az abonyi róm. kath. iskoláját szervezett osztály- és kezimunkatanítónői állásra egyhangúlag megválasztotta.

Inasközvetítés. A lakatos, szerkovács, reszelővágó, keses és a többi vasipari szakmákban általános nagy az, hogy kevés a munkás, kevés a szakképzett iparossegéd. Ennek fő oka abba rejlik, hogy a gyárak sok munkást alkalmazznak a szakmákból és nem képeznek ki egyet sem, a munkásnevelés teljesen az iparosokra hárul. A lakatos- és vasipari szakmunkások ma 18 kor. kezdőfizetést kapnak s mivel nagy a munkásszükséglet, időnként állandó alkalmaztatást nyernek. A budapesti lakatosmesterek szövetsége segíteni akar e nagy munkánál, mely előbb-utóbb legszebb, legművésziesebb és az egész világon elismerésnek örvendő iparágaink romlására vezetne, tehát elhatározta, hogy ezentúl inasközvetítést is létesít. Mindenik iparágban 14 éves, egészséges, erős fiúkat vesznek fel inasnak. A tanulói idő 3-4 év. Ha az inást szülői látják el mindennel, akkor három vagy három és fél évig tanul, ha pedig élelmet és lakást a mester ad, akkor négy esztendőre szerződtek az inást. Az inasközvetítéssel a lakatos-szövetség és ipartestület a Budapesti Lakatosmesterek Vas- és Fémpiparosok Munkasközvetítőjét bízta meg, melynek irodája (Budapest, VII., Dohány-u. 58.) szívesen ad felvilágosítást akár szóbeli, akár pedig írásbeli megkeresésre. A közvetítés teljesen díjtalan. Különösen a vidéki tanítókat és jezsuitákat kéri a lakatosmesterek szövetsége, hogy nemcsak sajátban segítenek rábeszéljenek. Ok, kik közvetlenül és állandóan érintkeznek úgy a fiúkkal, mint a szülőkkel, igyekezzenek rábeszélni őket, hogy ezen nagy jövvel biztató pályákra menjenek, illetve adják gyermeküket. Beszéljék le szülőket arról, hogy fiúkat esetleg ily pályákra adják, ahol túlprodukció van, mert az az szerencsétlenné teszi őket, ellenben a vasipari szakmák bármelyike s főként a lakatos-mesterség olyan, mely, azt alaposan megtanulva, mindenkor és mindenütt biztos megélhetést biztosít. Az ipar, főként a vasipar a jövő. Mindenki hozzájárul hazánk és polgártársaink jólétének előmozdításához, aki ifjú nemzedékeinket az ipari pályára terelni segít.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. 1. Ismételtlen felfolyamodnak az összeg helyesbítésért. **2.** Az a kérdés, hogy mihez kívánják a szülői beleegyezést. — **S. L.** Levelben feleltünk. — **Dr. T. L.** Az államszegély keresésének módja meg van határozva. Megérkeztek, sőt ha értesítünk, sürgősen fogjuk elintézését. — **St. J. G. 1.** A kérvény a vallás- és közokt. miniszter úrhoz intézendő. **2.** Működési bizonyítvány. **3.** Községi bizonyítvány vagyoni állapotáról. A kérvényt az illetékes plébános, iskolaszéki elnök ír terjessze fel ajánló sorok kíséretében. — **O. L.** Levelben feleltünk. — **P. P.** Az iskola elhelyezéséről az iskolaszék gondoskodik; ő a fentartó közege ily kérdésekben. Határozataiban azonban csak az egyházi főhatóság jóváhagyása után fogantathatók. Szíveskedjenek az egyházi hatóság döntését kérelmezni.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A nagymodrói (Nyitra m.) róm. kath. kántortanító állomásra pályázat hirdetik szeptember 15-ére. Lakása áll: egy szoba, egy nyílt és egy zárt konyha, egy kamra, egy istálló, egy szin, egy óból. Jövedelme terményekben és készpénzben 1000 korona. A kéllőleg felszerelt folyamodványok a nagymodrói iskolaszékre címezve, *Fehérváry Kálmán* esperes úrhoz Hradek (Nyitra m.) u. p. Kocsócz nyújtandók be. Tannyelv magyartól, a mindennapi iskolát és ismételt tanítja és a kántoriakat végzi, az állás azonnal elfoglalandó. *Sasvári N. János* pléb. h. iskolaszéki elnök. 395 2—2

A lukai osztálytanítói állásra szeptember 15-ére pályázatot hirdetünk. Lakása két padlózott szoba, egy zárt konyha, egy kamra, egy szin. Javadalma 1000 korona az államszegellyel. A folyamodványok a lukai róm. kath. iskolaszékre címezve *Fehérváry Kálmán* esperes úrhoz Hradek u. p. Kocsócz (Nyitra m.) nyújtandók be: tanítónők is pályázhatnak. Az állás október hó 1-én foglalandó el. *Sasvári N. János* plébános h. iskolaszéki elnök. 395 2—2

Az alsónyárasdi róm. kath. iskolaszék a megüresedett II. osztály tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása államszegellyel 1000 korona. Egyszobás lakás a legszükségesebb bútorttal. Köteleesség díjlevél szerint. Folyamodványok *szept. 19-ig Dr. Heggy Jenő* plébános, iskolaszéki elnökhöz adandók be Alsónyárasdra (Pozsony megye). 429 1—1

Balassagyarmati róm. kath. elemi főiskolához 5-ik tanítói állásra szeptember 22-ig pályázatot hirdetnek. Javadalma: 240 korona lakáspénz, 100 korona alapfizetés a hitközségtől, 1000 korona államszegély. Zenében és kézi munkában való jártasság kívántatik. A kántort helyettesíteni köteles. Kérvények a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Az állás október 1-én elfoglalandó. 426 1—1

Alsórécsény (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1000 kor. (amely 14 kat. hold 569 □ szántó, párbér, tandíj, stbla stb.) és 215 kor. államszegellyel áll. Az esetleges korpótlék részint a községi pénztárból, részint államszegellyből fedeztetik. Lakása két szoba, konyha, kamra, istálló. Fölszerelt kérvények *szeptember 27-ig* az alsórécsényi pléb. hivatalnak beküldendők. A választás *szept. 30-án* lesz. 425 1—1

A tornóczi róm. kath. magyar tanítási nyelvű elemi népiskolánál egy osztálytanítói állás szeptember 25-én töltetik be. Javadalma: évi 800 korona havi előleges részletekben, 20 korona kertilletmény. Lakása egy butorított szoba. Köteles a mindennapi tanköteleseket egy tanteremben tanítani: ha nő választatik, hetenkint két órán női-kézimunkát tanítani, a ferilitanító pedig a kántorságban segédkezni. Az iskola gondnokságához intézett kérvények főtisztelendő *Bilek Rezső* esperes ker. tanfelügyelő úrhoz *Üzménybe* (Nyitra m. per Nyitra-Ivanka) küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Megbízásból: *Szentgyörgyi Vince* főtanító. 423 1—1

Egri érseki megye.

Jászfényszarura az összes kántori teendőkből jártas róm. kath. tisztán kántorsegéd keresetetik. Fizetése havi 30 korona, lakás, reggeli, ebéd és vaesora. Ágynemű, mosás, világítás az illető gondja. Kötelessége főnöke betegségéig az összes kántori teendők önálló végzése, sok dolog nincs. Oklevel nem épen szükséges,

inkább a jó hang. Ajánlatok a legutóbbi alkalmazás és életkor megjelölésével *Velsinszky József* kántorhoz küldendők. Az állás *okt. 1-én* elfoglalandó. 415 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A *Jecenyi* róm. kath. népiskolánál másodtanítói állomásra *szeptember 20-ig* pályázat hirdettek. Fizetése államsegéllyel 1000 kor. és 20 kor. kertilletmény. Egy-szobás lakás, konyha és kamra. Folyamodványok a garampéterii róm. kath. plébániához küldendők. 409 1—1

Győri püspöki megye.

A *Lövői* osztálytanítói állásra *szeptember 20-ig* pályázat hirdettek. Fizetése 1000 korona, melyből 200 korona államsegély, 800 koronát pedig a hitközség fizet havi előleges részletekben: egy szoba kellő butor-zattal és kertilletmény helyett fűtés. Kötelessége a három alsó osztályt vezetni, a kántoriakban segídezni, az ismétlő tanulókat fölvaltva tanítani, a gyermekeket hetköznapi, valamint vasár- és ünnepponon a szent-misére vezetni s rájuk felügyelni. *Iskolaszék.* 418 1—1

Kassai egyházmegye.

Erdőbényei (Zemplén m.) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet tanítói állásra. Javadalma: államtól 900, hitközségtől 100 korona, lakás kerttel. Kötelessége I—II. osztályt önállóan vezetni, kántortanítót akadályoztatása esetén helyettesíteni. Csak okleveles, nölven tanító pályázhat. Választás *szept. 24.* Állás *október 1-én* elfoglalandó. Fölszerelt kérvények *Maliessky József* el-nökhöz küldendők. 432 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A *nagyvárad* róm. kath. tanítóképző fejlesztése folytán két rendes tanári állás töltetik be az 1908—9. iskolai évtől kezdve. Pályázhatnak róm. kath. vallásu *a)* nyelvtörténelmi szakra, *b)* mennyiség-tan-természet-tudományi szakra tanítóképzőintézeti, középiskolai vagy polgári iskolai oklevéllel bíró egyének: a nyelvtörté-nelmi szakon előnyben részesülnek, kik a német nyelv tanítására is képesítve vannak. Rendes tanári illet-mény: 2000 korona fizetés és 420 kor. lakbér; ebből 1400 koronát és 420 kor. lakbért az iskolafentartó lat. szert. püspökség, 600 koronát, mint fizetés jellegével bíró segélyt, az állam fedez: az államsegély azonban a tanítóképzőben eltöltött szolgálati idő arányában idő-vel oly összegre egészítetik ki, amint a hasonló szol-gálati idővel bíró állami tanítóképzőintézeti tanárok élveznek. A pályázók szabályszerűen fölszerelt kérvé-nyüket mélt. és főtiszt. *Fetszer Antal* fölsz. püspök, káptalani helynök úrnak címezve az intézet igazgato-ságához *szept. 18-ig* nyújtják be. Nagyvárad. *Az igaz-gatóság.* 413 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A *molnosi* (Nyitra m.) osztatlan róm. kath. isko-lánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdette-tik. Javadalma: törvényszerinti törzsfizetés, melynek egy része államsegéllyel lesz fedezendő. két szoba, konyha, kamra, istálló és házikertből álló természet-beni lakás. A tót nyelv ismerete kívánatos. A pályázat határnapja *szeptember 20.* A kérvények a nyitra-alsó-városi plébániai hivatal címére küldendők. 417 1—1

Pannonhalmi főapátság.

A *bársonyosi* (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék okleveles osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Java-dalma: butorozott szoba, fűtés, takarítás: évi 600 kor. a községtől, 200 kor. átutalandó államsegély. Kötelmei: az igazgató által kijelölt osztály tanítása a nagymélt. püspöki kar tanterve szerint, a kántoriakban való se-gédkezés, a kántortanító akadályoztatása esetén díjtalan helyettesítése a nagy szünet alatt is. Részletesebben a díjvel. Pályázati határidő *szept. 16.* Állás azonnal el-foglalandó. Pályázati kérvények *Molnár Béla* Bársonyos, iskolaszéki elnökhöz intézendők. 414 1—1

Tárkányba (Komárom m.) róm. kath. iskolához csak férfitanítók pályázhatnak. Javadalma: 1000 korona, kü-

lön butorozott szoba. Kötelessége: egyik osztály vezetése, a tanulók templomba kísérése az ismétlők tanítása. Kérvények az iskolaszék elnökéhez *szept. 18-ig* 427 1—1

Pécsi egyházmegye.

Magyarhertelendre (Baranya m., posta helyben) he-lyettes kántortanító kerestetik havi 66 kor. 66 fillér fizetéssel. Az állás azonnal elfoglalandó. 420 1—1

Herceg Eszterházy ozorai uradalmahoz tartozó **Mar-tinca** pusztai róm. kath. jellegű iskolánál tanítónői állomásra *folvó hó 18-ig* pályázat hirdettek. Az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján a minimális 1000 korona évi fizetés a díjlevélben részletezve, úgyszintén az évötöd-ös korpótlékok és díjvelé szerint biztosítva vannak. A megválasztandó köteles lesz magát az egyházmegyei tanítóegyesületbe azonnal fölvetetni. Kérvények a tolna-tamási plébániahivatalhoz küldendők. 411 1—1

Az elhalálozás folytán megüresedett **nagyvejei** róm. kath. kántortanítói állomásra *szeptember 24-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: lakáson, melléképüle-ten és házikerten kívül kézpénzben, fekvőségeben, terményekben és szolgáltatásokban, az 1908 évi költség-vetés szerint 1334 kor. 14 fill. melyhez járul a korpótlék. Személyes megjelenés próbatételre föltétlenül megkivan-tatik. Kötelességei a díjlevélben foglaltaknak. Az isteni tisztelet nyelve nemet. A megválasztott tanító köteles a «Pécs egyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesületbe» mint rendes tag belépni s az egyesület alapszabályainak magát alávetni. Kellően fölszerelt kérvények a nagyve-jei plébániahivatalhoz intézendők (Tolna m., u. p. Apar). Választás *szept. 26-án*: mely után az állomás azonnal elfoglalandó. 430 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A *polyanka-pusztai* róm. kath. tanítói állásra *szept. 21-re* pályázat hirdettek. Hatóságilag felvett jövedelme 200 korona, 800 kor. államsegély kérik. Lakása két szoba, konyha, élestar. Tannyelv tót-magyar. Okleveles tanító urak s tanítónők pályázhatnak. Forgácsfalva, postaállomás, (Gömör megye) *Dortsák József* plébános, iskolaszéki elnök. 422 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Szigetszentmárton főkegyház, mely rövid időn belül önálló plébánia lesz, róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma most és az önálló plébánia létrejötte után 1 ismétlők oktatásáért 30 kor., 2 kézpénz 273 kor., gabonaváltás 105 kor., része megváltás fejében 50 kor., 12 m. h. 1503 □61 haszon-bére 312 kor., 3 stóla 40 kor., községi és alap. szent-misékért 28 kor., lakás két szoba, konyha, kamra, istálló, pince, kerttel 100 kor., egy tanterem fűtésére 100 kor., fűtőanyag beszerzése az ő gondja. Esetleges fizetésekiegészítés és korpótlék. Hitközségi jegyzői teen-dőket köteles teljesíteni és a járulékok beszédésénél a hitközségi pénztárnoknak segítségére lenni 40 korona díjazás mellett. A tannyelv német-magyar. Folyamo-svány *szept. 17-ig* a csepeli esp. hivatalhoz nyújtandó be és a pályázat napján, *szept. 17-én* reggel személyes megjelenés szükséges. Stóla részletezve: keresztelésért 50 fillér, kis temetés 1 kor., nagy temetés 2 kor., pa-lásttal nagy temetés 3 kor., énekes mise 2 kor., eske-tésért 1 kor., többhangú temetési énekért egyezés szer-int méltányos összeg. *Szerner János* pléb. 416 1—1

Az *abai* (Fejér megye) róm. kath. népiskolánál az osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Evi jövedelme 600 korona fizetés és 80 korona lakáspenz. A fizetés-nek 1000 koronára való kiegészítése államsegéllyel már folyamatban van. Köteles a kántoriakban díjtalanul se-gédkezni I. és II. osztályt tanítani az orgonálásban jártasnak kell lennie. Választás *szeptember 20.* délután, ezen időig a folyamodványokat kellően felszerelve a pályázni kí-vánó képesített tanfériak föl. *Szabó Gyula* plébános úrhoz, lakik *Aba* (Fejér m.) küldjék el. Vasút helyben közel Székesfehérvárhoz. Az állás *szeptember 23-án* elfoglalandó. 424 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Pályázat a jánosházai (Vas m.) róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Lakása: szekrény, ágy, asztal és székekkel burkozott szoba. Díja: 20 kor. kerít helyett és 150 kor. a hitközségtől, 850 kor. igérve az államtól. A kérvények *sept. 21-ig* küldendők az iskolaszékhöz. *Kronfeld Vince*, plébános. 428 1-1

Az ivánci (Vas m.) osztálytanítói állásra pályázat hirtetettik. Javadalma: 600 kor. hitközségtől, 200 kor. államsegély az átírás után. A hiányzó 200 koronáért a kérvény be van nyújtva. Burkozott szoba fűtéssel. Kötelessége az egyik osztály önálló vezetése, a gyermekeket vasár- és hétköznapokon templomba vezetni s ott rájuk felügyelni és a kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni. Pályázati határidő *sept. 25.* Választás *sept. 27.* Kérvények az ivánci esperesi hivatalhoz küldendők. Adás azonnal elfogalandó. *Horváth József*, esperes. 431 1-1

Váci egyházmegye.

Szödi róm. kath. iskolaszék a lemondás folytán keresedésbe jött negyedik tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése az iskolaszéktől: 100 kor. törzsfizetés, 100 kor. lakbér, 20 kor. kertilletmény. Államsegélyből: evr. 900 kor. Kötelességeit díjlevele állapítja meg. Pályázati határidő *sept. 19.*, mikor a választás meg fog történni. Állását egyházmegyei jóváhagyás után azonnal elfoglalja. Folyamódványok *Krechnák János* szödi plébánoshoz, iskáz. elnökhöz nyújtandók be. 412 1-1

Tejjesen felszerelt finom vetítógép eladó, bővebbet *Szelesy János* tanító Szomorfalú (Nyitra m.) 410 1-3

Örleveses kántor, ki a kántori teendők minden ágában teljes jártassággal bír, kántorsegédnek ajánkozik. Megkeresések *Bófás Dénes* nevére Szakes (Tolna m.) küldendők. 419 1-1

Gyógynövény (mentha crispae, fodormentha) gyöksarj eladó *Csipor Flóra*n kántortanítónál Egyházbéren (Baranya m.), posta Magyarherteleni. 421 1-1

Miniszterileg kötelezőnek nyilvánított, az Országos Katholikus Tanács jegyzékébe fölve

Váltószámton eszközeim.

egy most megjelent Váltószámton (450 kor.) hitelbe vagy részletfizetésre is kaphatók.

Eben Mihály plébános, Nagykörös.

100 gyönyörű magyar népdalt

iskolai szép szöveggel, 2 szölamra hangjegyzéve tartalmaz a „Kis Muzsikus”. III. kiadás! Kir. tanfelügyelőktől is ajánlva.

I. füzet 80 fill.
II. füzet 80 «
Kötés nélküli külön »Szövegeknyv. 100 dalszöveggel 40 «

Josvay Gabor,

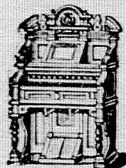
364 3-3 kántortanító, Poroszló, (Hevesm.)

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11 B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanulóknak s leköszeknek különös szíveskedésmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Részletes tanmenet

(kész tananyagbeosztás és órarend) a róm. kath. püspöki tanterv alapján az I és II tanítási iskola számára. Megrendelhető megjelenéseig (július 1-ig) **4 korona** előzetesi, azután **5 korona** bolti áron. A tanmenet készítéséhez csinos nyomtatványfüzet a VI. osztály számára **2 korona**, a IV. osztály számára **1.80 korona**, a III. osztály számára **1.60 korona**, a II. osztály számára **1.40 korona**, az I. osztály számára **1 korona**, az **Államsegély-kérvény és mellékletel 2 korona**, a **Népművelési Egyletek Szervezése 1 korona** előleges befizetése mellett

Gyerkcs Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely.

712

Eredeti «ZIMMERMANN»-féle zenekari, solo- és mester-HEGEDŰK ÉS GORDONKÁK.

I. számú árjegyzék ingyen.

Magyarország és Ausztria számára egyedüli képviselő

HÖRL NÁNDOR

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Ezen vonóhangszereket kizárólag a ZIMMERMANN-féle műteremből szállítom megrendelőimnek, ezek tehát nem tévesztendők össze a csehi tömeghangszerekkel, vagy egyéb kevésbé értékes gyártmányokkal. Leköszeknek és tanítóknak solo-hegedűket 100 K-án felül részletfizetésre is szállítok.

A legelsőrangú, legújabb legszívó-szerkezetű házi, iskolai és templomi

HARMONIUMOK

legjobbnek elismert beszerzési forrása az országban. 3. számú árjegyzék ingyen.

